

LETNO POROČILO ZVEZE DRUŠTEV UPOKOJENCEV SLOVENIJE za leto 2021 – vsebinski del

Zveza društev upokojencev
Slovenije
Kebetova ulica 9
1000 Ljubljana

Janez Sušnik, predsednik

Ljubljana, 23. marec 2022

Kazalo vsebine

POSLOVNO POROČILO	6
PODATKI ZVEZE DRUŠTEV	6
POROČILO O OPRAVLJENEM DELU	8
Aktivnosti v letu 2021	8
Spletne medgeneracijske kavarne	16
Promocija cepljenja	17
Demenci prijazna točka	18
Delo organov in delovnih teles	18
Članstvo.....	19
Informiranje članov	20
Promocija aktivnega, zdravega in varnega staranja – dejavnosti rekreacije, športa in kulture	20
Področje športa	20
Kultura	21
Tehnična kultura	21
Izobraževanja	22
Projekti in programi za izboljšanje kakovosti življenja starejših	23
Program Starejši za starejše	23
Projekti.....	24
Projekt Starejši pešci varni v prometu	24
Move your hands for dementia – Podajmo roko osebam z demenco (MYH4D).....	25
Recovering your musical youth - Digital skills training for seniors – Pridobivanje digitalnih veščin za starejše na področju glasbe (Vinyl Warriors)	25
Drugo.....	25
Vzajemni posmrtninski sklad	25
Poslovanje Delfin hotela ZDUS d.o.o. Izola v letu 2021	25
Zavod Vzajemnost.....	26
ZAKLJUČEK.....	28

Kazalo slik

Slika 1 Organiziranost ZDUS	19
Slika 2 Organigram ZDUS.....	19

Kazalo tabel

Tabela 1 Stališča in predlogi ZDUS	10
Tabela 2 Pregled aktivnosti v letu 2021	12

POSLOVNO POROČILO

PODATKI ZVEZE DRUŠTEV

Naziv ustanove: Zveza društev upokojencev Slovenije (v nadaljevanju ZDUS)

Kratko ime: Zveza DUS

Sedež: Kebetova ulica 9, 1000 Ljubljana, Slovenija

Davčna št.: 57009309

Matična št.: 5147581000

Št. TRR ZDUS: SI56 6100 0001 4821 365 pri banki Delavska hranilnica d.d.
SI56 0400 1004 6423 898 pri banki Nova KBM d.d.

Št. TRR Vzajemni posmrtninski sklad (fiduciarni račun):
SI56 0400 1004 6626 919 pri banki Nova KBM d.d.

Datum vpisa pri registrskem organu: 21.7.1997

Glavna dejavnost: 88.991 – dejavnost humanitarnih in dobrodelnih organizacij

Podrazred ostalih dejavnosti:

- C18.200 Razmnoževanje posnetih nosilcev zapisa
- I55.100 Dejavnosti hotelov in podobnih nastanitvenih obratov
- I55.201 Počitniški domovi in letovišča
- J58.110 Izdajanje knjig
- J58.130 Izdajanje časopisov
- J58.190 Drugo založništvo
- J63.110 Obdelava podatkov in s tem povezane dejavnosti
- J63.120 Obratovanje spletnih portalov
- K64.300 Dejavnost skrbniških in drugih skladov ter podobnih finančnih subjektov
- M73.110 Dejavnost oglaševalskih agencij
- N82.300 Organiziranje razstav, sejmov, srečanj
- Q88.991 Dejavnost humanitarnih in dobrodelnih organizacij
- R90.020 Spremljajoče dejavnosti z umetniško uprizoritvijo
- R90.030 Umetniško ustvarjanje
- R92.002 Prirejanje iger na srečo, razen v igralnicah
- R93.190 Druge športne dejavnosti
- R93.299 Druge nerazvrščene dejavnosti za prosti čas

Vodstvo društva: Predsednik: Janez Sušnik
Podpredsednici: Vera Pečnik, Jožefa Puhar

Organi društva:

- Zbor članov
- Upravni odbor
- Nadzorni odbor
- Častno razsodišče

ZDUS je na dan 31.12.2021 zaposlovala 7 oseb, od tega eno za krajši delovni čas od polnega (6 ur) in eno za polovični delovni čas.

ZDUS je vpisana v register društev pri Upravni enoti Ljubljana pod številko: Jr026-219/96-BM, z dne 21.7.1997, z odločbo pod zaporedno številko 294 in pod matično številko 5147581.

V register društev je vpisana tudi sprememba temeljnega akta pod številko: 02/05-13-S-026-k252/99, z dne 13.5.1999, z odločbo pod zaporedno številko 294.

Pri Upravni enoti Ljubljana je bila dne 6.6.2005 vpisana v register sprememba temeljnega akta zveze pod številko 215-453/2005-4 (21007) z odločbo pod zaporedno številko 294, dne 26.11.2008 sprememba temeljnega akta zveze pod številko 215-1703/2008-3 (21010) in dne 9.3.2017 sprememba temeljnega akta zveze in sprememba skrajšanega imena pod številko 215-40/2017-5.

Zakoniti zastopnik ZDUS je predsednik Janez Sušnik, drugi zakoniti zastopnik pa podpredsednica Vera Pečnik.

ZDUS ima status nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialnega varstva, ki ga je podelilo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti z odločbo št. 215-24/2018-7 dne 26. 9. 2019, status nevladne organizacije v javnem interesu na področju kulture, ki ga je podelilo Ministrstvo za kulturo z odločbo št. 0140-73/2018/5 dne 26. 8. 2019 in status humanitarne organizacije, ki ga je pridobila dne 20.10.2006, z odločbo 21502-38/2005-5, pod zaporedno številko HO-SD-038.

ZDUS je pri Ministrstvu za finance Davčni upravi RS identificirana za davek na dodano vrednost (DDV) pod identifikacijsko številko za DDV SI57009309.

ZDUS upošteva Zakon o društvih (Uradni list RS, št. 64/11 – uradno prečiščeno besedilo in 21/18 – ZNOrg) ter drugo relevantno zakonodajo.

ZDUS upošteva Pravilnik o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti (Uradni list RS 109/2007), ki je stopil v veljavo dne 30.11.2007, razen prve in druge alineje 4. člena, ki sta stopili v veljavo dne 1.1.2008 in Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti (Uradni list 68/2009), ki se je začel uporabljati s 1.1.2009 ter vse njegove kasnejše spremembe.

ZDUS upošteva Slovenske računovodske standarde 2016, ki so stopili v veljavo dne 1.1.2016 in vse kasnejše dopolnitve.

Poslovno leto je enako koledarskemu letu.

POROČILO O OPRAVLJENEM DELU

Aktivnosti v letu 2021

V ZDUS smo v letu 2021 skrbeli za uresničevanje letnega finančnega in vsebinskega načrta.

Delo smo prilagajali glede na finančne in kadrovske zmožnosti ter covid ukrepe. Tudi v letu 2021 smo bili primorani nekajkrat izdati odredbe za delo na domu.

Članstvo smo informirali preko vseh razpoložljivih sredstev obveščanja.

Posebno pozornost smo usmerili na izvrševanje finančnega načrta, saj so nekateri viri na prihodkovni strani izpadli, po drugi strani pa smo bili veseli, da smo okrepili prihodke na mednarodnih projektih.

V letu 2021 nismo organizirali Dnevov medgeneracijskega sožitja v prvotni obliki in obsegu, ker to zaradi covid ukrepov ni bilo mogoče, smo pa organizirali spletne okrogle mize Dnevov medgeneracijskega sožitja in osvetlili aktualno problematiko starejših in mladih. S tem smo tudi poskrbeli za nadaljevanje dobrega medgeneracijskega povezovanja in sodelovanja ter skupnega naslavljanja izzivov obeh družbenih skupin. Dneva ZDUS s podelitvijo priznanj najbolj aktivnim DU nismo organizirali.

Strokovna služba in člani, upokojeni strokovnjaki, so aktivno spremljali zakonodajo, ki zadeva problematiko starejših in njene spremembe ter se na njih odzivali s pripombami in stališči. Aktivni smo bili na ključnih področjih dela ZDUS: aktivno, zdravo in varno staranje, medsebojna pomoč starejših, skrb za izboljšanje gmotnega položaja upokojencev in starejših. Sledili smo ciljem in nalogam v skladu s Statutom ZDUS in sprejetem letnem finančnem ter vsebinskem načrtu. Aktivnosti smo okrepili tudi na področju zagovorništva človekovih pravic starejših, skrbi za izboljšanja gmotnega položaja upokojencev in starejših, za ureditev njihovih socialno-zdravstvenih razmer in na drugih relevantnih področjih. Na odločevalce smo naslavljali pomembna vprašanja, stališča, mnenja in zahteve za ureditev položaja upokojencev in starejših.

K prizadevanjem za boljši položaj starejših, smo prispevali tudi v mednarodnih organizacijah - na sestankih organov in konferencah, kjer smo člani (AGE Platform Europe, EURAG, v Eurocarers pa kot pridruženi član), na razgovorih kamor smo bili povabljeni in s pisnimi prispevki. V tem okviru smo predstavljali delovanje našega programa pomoči starejšim na domu in pozivali na ustrezno obravnavo in potrebno zaščito pravic starejših. V okviru slovenskega predsedovanja Svetu EU, smo z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Age Platform Europe soorganizirali mednarodno konferenco na temo človekovih pravic starejših in starizma.

Sklepne ugotovitve konference

(vir: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MDDSZ/Zaključki-konference.pdf>)

- *V politike, ki urejajo področje staranja tako na državni ravni kakor na ravni EU, je treba vključiti vseživljenjski vidik in pristop k staranju, ki temelji na pravicah. Izvajanje evropskega stebra socialnih pravic in vseh ukrepov, ki bodo*

predlagani na podlagi Zelene knjige o staranju, mora temeljiti na teh dveh pristopih. Odsotnost celovitega pristopa k staranju, ki bi temeljil na človekovih pravicah, je ključni izziv, ki bi ga moral obravnavati tudi prihodnji trio predsedujočih držav Svetu EU in Evropska komisija.

- *Ob zavedanju, da je starizem zelo razširjen in družbeno sprejet predsodek ter glavni razlog za kršitve človekovih pravic starejših in mlajših oseb, je treba sprejeti učinkovite ukrepe proti starizmu ter podpirati različne dejavnosti in kampanje za ozaveščanje o njegovih negativnih posledicah.*
- *Ob upoštevanju dokazov o diskriminaciji na podlagi starosti in njenih posledic je treba izboljšati naše zakone, politike in mednarodne mehanizme za varstvo človekovih pravic. Države članice EU naj te sklepe uporabijo kot izhodišče za nadaljnjo orientacijsko razpravo v Evropski uniji in zunaj njenih meja o tem, kako se spoprijeti s starizmom in starostno diskriminacijo.*

Za reševanje zgoraj navedenih izzivov:

- *moramo okrepiti prizadevanja na ravni EU in v okviru Odprte delovne skupine OZN za staranje za pravno zavezujoče mednarodno orodje na področju človekovih pravic starejših, ki bi okrepilo varstvo človekovih pravic starejših in Odprti delovni skupini omogočilo izpolnjevanje njenih nalog;*
- *morajo Evropska komisija, države članice in civilna družba sodelovati in uporabiti vsa ustrezna orodja za spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja in solidarnosti vključno z možnostmi za usposabljanje, izobraževanje in sodelovanje med mladimi in starejšimi, ki so ključne strategije za zmanjšanje starizma;*
- *spodbujamo prihodnji trio predsedujočih držav Svetu EU, naj nadaljuje delo na področju politik o staranju, ki temeljijo na človekovih pravicah, vseživljenjskem vidiku, medsektorskem pristopu in priznavanju prispevka starejših v družbi.*

V domačem okolju smo se povezovali s Slovensko Filantropijo, CNVOS, SLOGA platformo, EAPN mrežo (Evropska mreža za boj proti revščini) in drugimi sorodnimi organizacijami.

Z zagovorništvom človekovih pravic starejših želimo doseči ključne cilje, ki se kažejo kot rezultat spremljanja, dajanja pripomb, pobud in zahtev na predloge zakonov, ki urejajo področje starejših in upokojencev. Zlasti gre za področja izboljšanja položaja starejših, zagotavljanja dostojnih pokojnin, izvajanja in ohranjanje aktivnega, zdravega in varnega staranja, medsebojno pomoč in prostovoljstvo.

V ZDUS smo sicer pripravili vrsto stališč, mnenj, zahtev, predlogov in pobud, med drugim tudi:

Tabela 1 Stališča in predlogi ZDUS

Datum (padajoče)	Vsebina	Prejemnik
13.12.2021	Predlogi, pripombe in zahteve ZDUS v javni razpravi o predlogu Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2021-2030	MDDSZ
9.12.2021	Poziv glede ureditve problematike varnosti bivanja starejših v domačem okolju (e-oskrba)	MZ
23.11.2021	Dopolnjeni amandmaji k predlogu Zakona o dolgotrajni oskrbi	Vlada RS, MZ, DZ RS, poslanske skupine, DS RS
19.11.2021	Dopolnjeni amandmaji k predlogu Zakona o dolgotrajni oskrbi	Vlada RS, MZ, DZ RS, poslanske skupine, DS RS
10.11.2021	Poziv za financiranje e-oskrbe	MZ
12.10.2021	Poziv k zagotovitvi varnosti in pravočasne oskrbe starejših v domačem okolju in ureditvi financiranja storitve e-oskrbe	Vlada RS, MZ, Služba Vlade RS za digitalno preobrazbo
12.10.2021	Predlog amandmaja na novelo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lekarniški dejavnosti	DZ RS, poslanske skupine
1.9.2021	Predlogi, pripombe in zahteve ZDUS v javni razpravi o predlogu Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2021-2030	Vlada RS, MDDSZ, DZ RS, poslanske skupine, DS RS
27.8.2021	Pripombe k Akcijskem programu za invalide 2022-2030	MDDSZ
25.8.2021	Poziv k ureditvi financiranja storitev e-oskrbe	MDDSZ, MZ
25.8.2021	Stališče do Zakona o nacionalnem demografskem skladu	Vlada RS, MDDSZ, DZ RS, poslanske skupine, ZPIZ, NS PIZ d.o.o.
18.08.2021	Amandmaji k predlogu Zakona o dolgotrajni oskrbi	MZ, DZ RS, vse poslanske skupine, DS RS
18.08.2021	Mnenje k predlogu Programa za odpravljanje materialne prikrajšanosti v obdobju 2021-2027	MDDSZ
05.08.2021	Pripombe in nasprotovanja k predlogu Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju	MDDSZ, Vlada RS, sindikati, ZZSZ, DZ RS, vse poslanske skupine, DS RS
07.07.2021	Pripombe k Zakonu op nujnih ukrepih na področju zdravstva	PS DeSUS
21.06.2021	Stališče k predlogu Zakona o dolgotrajni oskrbi z dne 10.6.2021	MZ, MDDSZ, vse poslanske skupine, DS RS

11.06.2021	Varnost bivanja starejših na svojem domu - e-oskrba kot projekt dolgotrajne oskrbe	MZ, Vlada RS
01.06.2021	Predlogi za boljše delovanje socialnega sistema	Strateški svet za socialno politiko
01.06.2021	Predlogi ZDUS k reševanju socialne problematike (uskladitev pokojnin, seniorska olajšava)	MF
01.06.2021	Predlogi ZDUS k reševanju socialne problematike (invalidsko nadomestilo, uskladitev dodatka za pomoč in postrežbo ter za telesno okvaro, pravica do invalidnine za novo nastalo telesno okvaro, izplačevanje letnega dodatka)	MDDSZ
25.05.2021	Pobuda za sprejem nujnih ukrepov za zaščito in varnost prostovoljcev programa socialnega varstva	MDDSZ, MZ, MGRT
04.05.2021	Predlog za dopolnitev ZPIZ-2 z novim 142. a členom za zagotovitev sredstev za sofinanciranje RŠK dejavnosti starejših in invalidov	DZ RS, Vlada RS, MDDSZ, stranke in PS SDS, NSi, SMC in DeSUS
13.04.2021	Pripombe na Zeleno knjigo o staranju - spodbujanje solidarnosti in odgovornosti med generacijami	Evropska komisija
08.04.2021	Stališče do predloga Zakona o debirokratizaciji	Vlada RS, MDDSZ, MZ, ESS, sindikati, ZZZS, ZPIZ, DZ RS, vse poslanske skupine, DS RS
30.03.2021	Stališče in pripombe k Načrtu za okrevanje in odpornost	SVRK, Vlada RS, MDDSZ, MZ, MOP, DZ RS, DS RS
23.03.2021	Plačevanje dodatnih stroškov stanovalcev v domovih za starejše (odgovor)	MZ, Vlada RS, MDDSZ, DZ RS, DS RS, ZZZS, posvetovalna skupina za interventne ukrepe
16.03.2021	Mnenje k Zakonu o nacionalnem demografskem skladu	Vlada RS, DZ RS, MDDSZ, ZPIZ, NS PIZ, vse poslanske skupine
15.03.2021	Pripombe k predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah ZPIZ-2I	Vlada RS, DZ RS, vse poslanske skupine
22.02.2021	Predlog projekta za financiranje e-oskrbe iz razpoložljivih sredstev EU za obdobje 2021-2023	MDDSZ
17.02.2021	Pobuda za interventne ukrepe, ki bodo naslavljali problematiko društev upokojencev, kot posledico epidemije koronavirusa - PKP9	Vlada RS, MDDSZ, MJU, MIZŠ, DZ RS, DS RS, posvetovalna skupina za interventne ukrepe
11.02.2021	Poziv Vladi RS za zajezitev povečanja energetske revščine zaradi Covid-19	(sopodpis)
09.02.2021	Umestitev financiranja projekta e-oskrbe v PKP9	Vlada RS, MDDSZ, MZ, DZ RS, DS RS, ZZZS, posvetovalna skupina za interventne ukrepe
09.02.2021	Plačevanje dodatnih stroškov stanovalcev v domovih za starejše, javno pismo	Vlada RS, MDDSZ, MZ, DZ RS; DS RS, ZZZS, posvetovalna skupina za interventne ukrepe
05.01.2021	Pripombe k predlogu Zakona o izplačilu neizplačanega dodatka za pomoč in postrežbo	MDDSZ

V nadaljevanju navajamo nabor pomembnejših aktivnosti, katere smo (so)organizirali ali se jih udeležili preteklem letu:

Tabela 2 Pregled aktivnosti v letu 2021

Mesec	Aktivnosti
Januar	<ul style="list-style-type: none"> • letno srečanje s predsedniki organov in komisij ZDUS • letno srečanje s predstavniki ZDUS • srečanje za pripravo mednarodne konference (MDDSZ, Age Platform in ZDUS) • usklajevalno srečanje nevladnih organizacij za projekte LUR 2021-2027 • projektni sestanek Vinyl Warriors • izvajanje intervjujev za projekt My hands for dementia • srečanja s kandidati za generalnega direktorja RTV Slovenija • 53. seja Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide
Februar	<ul style="list-style-type: none"> • gostovanje v oddaji Dobro jutro na RTV Slovenija • projektni sestanek Racket for Integration of Seniors • konferenca Technologies for Active and Independent Living in Old Age • projektni sestanek Move your hands for dementia • srečanje EAPN mreže • izvajanje intervjujev za projekt My hands for dementia • spletna predstavitev zbornika Demografske spremembe v Sloveniji in Evropi • konferenca Housing governance to support housing affordability (Focusing on housing affordability challenges in the South-Eastern Europe) • srečanje European Parliament Informal Carers Interest Group, Eurocarers
Marec	<ul style="list-style-type: none"> • srečanje za pripravo mednarodne konference (MDDSZ, Age Platform in ZDUS) • spletni seminar za razpravo o vsebini zelene knjige z Evropsko komisijo • srečanje deležnikov na temo razlik v pokojninah med spoloma (projekt MIGAPE) • delavnica Kako s pomočjo različnih IKT orodij komunicirati in nastopati na daljavo • konferenca Civil Society Organisations during and after COVID-19: what challenges and what future? • Webinar GREEN PAPER ON AGING • Pripravljalni sestanek mreže TVU 2021 • Predstavitev Global report on ageism • Seminar EURAG • Webinar Action Plan for the Implementation of the European Pillar of Social Rights • Konferenca Studio Evropa: Gospodarsko okrevanje EU po pandemiji • Projektni sestanek Vinyl Warriors • Gostovanje v oddaji Dobro jutro na RTV Slovenija • virtualno srečanje za priprave stališča in pripomb ZDUS k Načrtu za okrevanje in odpornost • delavnica Letni dopust v NVO: kaj morate vedeti? • posvetovalna delavnica Digitalizacija nevladnega sektorja • snemanje prispevka za oddajo Izzivi srebrne generacije • zasedanje Odprte delovne skupine za starejše • nacionalni spletni posvet o evropskih demografskih izzivih

<p>April</p>	<ul style="list-style-type: none"> • delavnica Pravni okvirji trženja in optimalne obdavčitve v NVO • 58. seja Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide • delavnica Načrtovanje in organizacija dela izobraževalca odraslih • delavnica s prilagoditvijo vodenja financ do večjega zaupanja, prepoznavnosti in vpliva • razprava o oblikovanju nove vizije izobraževanja odraslih v EU in RS za naslednje desetletje • posvet glede prihodnjega evropskega programa za izobraževanje • spleta razprava Podnebne spremembe in kohezijska politika • srečanje EAPN mreže • webinar on the AGE Barometer • delavnica Making participation meaningful: bringing governments and civil society together • predstavitev Preverjanje spretnosti starejših z vprašalnikom SVOS za bolj kakovostno življenje • srečanje z ministrom brez resorja, pristojnim za razvoj in EU kohezijsko politiko • spletni dogodek EP v Sloveniji ob Mednarodnem dnevu medgeneracijske solidarnosti - Staranje Evrope: izzivi in priložnosti
<p>Maj</p>	<ul style="list-style-type: none"> • srečanje z Varuhom človekovih pravic ob obeležitvi evropskega dneva medgeneracijske solidarnosti • projektni sestanek Racket for Integration of Seniors • spletna razprava Energetska infrastruktura in vizija prihodnosti • srečanje z ministrom za zdravje • projektni sestanek Move your hands for dementia • srečanje s svetovalko predsednika republike • srečanje z ministrom za finance • srečanje EURAG • srečanje za pripravo mednarodne konference (MDDSZ, Age Platform in ZDUS) • seminar projekta D-CARE • okrogle mize Dnevi medgeneracijskega sožitja 2021 • srečanje z etnologom na temo rokodelstva v ZDUS • 22. Nacionalni teden prostovoljstva • Srečanje s predstavniki Rdečega križa Slovenije • posvet Sodobnost tradicionalnih rokodelskih in obrtniških znanj ter dejavnosti

Junij	<ul style="list-style-type: none"> • zasedanje Age Platform Europe • srečanje za pripravo mednarodne konference (MDDSZ, Age Platform in ZDUS) • srečanje EURAG • sestanek zainteresiranih v mreži za JR digitalna preobrazba NVO in prostovoljskih organizacij • srečanje skupine Državni preventivni mehanizem in predstavnikoma Varuha človekovih pravic • srečanje s predsednikom Obrtne zbornice Slovenije in predstavnikom sekcije za domačo in umetnostno obrt • srečanje mreže TVU 2021 • srečanje z ministrom za javno upravo • seminar o izboljšanju pokojninskega sistema v Sloveniji • sestanek glede sodelovanja v času predsedovanja Slovenije Svetu EU • delavnica projekta Ni-CE life • webinar World Elder Abuse Awareness Day - Access to justice, v organizaciji ZN • dogodek Norveškega finančnega mehanizma in Finančnega mehanizma EGP ter delavnica za potencialne prijavitelje na razpis v okviru programa Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter programa Izobraževanje – krepitev človeških virov • posvet European Pillar of Social Rights: an Action Plan • webinar The Elderly, the digital divide and citizenship • strokovni posvet Ljubljana – starejšim prijazno mesto: izboljšanje socialne vključenosti starejših v Mestni občini Ljubljana po pandemiji covid-19 • forum Digitalna preobrazba družbe • spletni dogodek Varuha človekovih pravic na temo človekovih pravic • zaključni dogodek projekta Govoriš kohezijsko? • 64. seja Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide • projektni sestanek Vinyl Warriors • srečanje s predstavniki Andragoškega centra Slovenije • spletni mednarodni dogodek za kakovostnejše življenje starejših v okviru projekta EU_SHAFE • srečanje s predstavniki ministrstva za zdravje • konferenca "Building Back Better without Poverty!" • delavnica Re-thinking care
Julij	<ul style="list-style-type: none"> • srečanje s predstavniki Nove Slovenije • srečanje z nepovezanimi poslanci • predstavitev nove publikacije o demografiji v EU • informativna spletna delavnica o Javnem pozivu za hiter odziv – OSIFE • sestanek s predstavniki Konzorcija rokodelskih centrov Slovenije • mednarodna konferenca Online Social Environments for Active Ageing • sestanek mreže TVU 2021
Avgust	<ul style="list-style-type: none"> • sestanek s predsednico Rdečega križa Slovenije • srečanje z ministrom za delo in državnim sekretarjem • delavnica Pomagamo vam pri pripravi na spremembe davčne obravnave povračil stroškov prevoza • webinar Vloga digitalne pismenosti v zdravstvu

September	<ul style="list-style-type: none"> • nacionalno odprtje Tednov vseživljenjskega učenja 2021 • srečanje z direktorjem Agencije RS za varnost v prometu • konferenca Adult Learning and Education • 4. konferenca pokojninskega in invalidskega zavarovanja • strokovni posvet Zdravstvena in socialna obravnava starejših v času covida – 19 v letih 2020 in 2021 • fokusna skupina Move your hands for dementia • delavnica Svetovanje o zdravstvenih kriterijih za varno udeležbo v prometu • seminar Evalvacija programov • predavanje Inovacije in digitalizacija na področju zdravja in medicine • konferenca Vseživljenjska telesna dejavnost • srečanje Interest Group – Eurocarers • sodelovanje z dogodkom v okviru Aktivnega dneva starejših
Oktober	<ul style="list-style-type: none"> • delavnica Sprememba komuniciranja je odločitev! • forum o temeljnih pravicah 2021: Človekove pravice postavljamo v središče Evrope • predstavitev Modre fakultete • posvet o izobraževanju odraslih • okoljsko srečanje Napredni okoljski projekt – dejavniki uspeha in prilagajanja podnebnim spremembam • upravni svet Age Platform Europe • predstavitev evropskih dobrih praks za starejše • delovni sestanek s predstavniki ministrstva za zdravje • srečanje z Matico umirovljenika Zagreb • delavnica z nevladnimi organizacijami za pripravo na mednarodno konferenco
November	<ul style="list-style-type: none"> • srečanje delovne skupine za usklajevanje Zakona o dolgotrajni oskrbi • 74. seja Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide • srečanje za pripravo mednarodne konference (MDDSZ, Age Platform in ZDUS) • delovni sestanek Move your hands for dementia • okrogla miza Zajednica koja njeguje aktivno i zdravo starenje • seminar Ergonomija na delovnem mestu in staranje zaposleni MDDSZ • posvet V kakšnem stanju nevladne organizacije zaključujemo 2021? • srečanje z ministrom brez resorja, pristojnim za digitalno preobrazbo • srečanje na temo dolgotrajne oskrbe • konferenca 30 let neodvisnosti Banke Slovenije: Prehojena pot in sodobni izzivi • srečanje z direktorjem Nepremičninskega sklada pokojninskega in invalidskega zavarovanja d.o.o. • srečanje delovne skupine za usklajevanje Zakona o dolgotrajni oskrbi • generalna skupščina Age Platform Europe • mednarodna konferenca Človekove pravice za vse starosti • 64. nujna seja Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide • srečanje na temo predloga Zakona o dolgotrajni oskrbi • 65. nujna seja Odbora za zdravstvo • So-organizacija in udeležba na AGE razpravi o dolgotrajni oskrbi v EU • Udeležba na ACS Forumu EPUO o starajoči se družbi • konferenca z naslovom Razvijanje digitalnih kompetenc odraslih z namenom večanja dostopnosti do izobraževanja • projektno srečanje Vinyl Warriors v Parizu • 6. Kongres športa za vse: inovativni način spodbujanja vadbe • delavnica Krizno komuniciranje: kako se odzvati na napade na nevladne organizacije? • delavnica Burnout Aid • posvetovanje o programskih dokumentih za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027

December	<ul style="list-style-type: none"> • mednarodna konferenca PSEU - Prihodnost je tu: vidik varnosti in zdravja pri delu • srečanje z državnim sekretarjem, MDDSZ • usposabljanje in odprtje Demenci prijazne točke • delovni sestanek Move your hands for dementia • delavnica Kako izdelamo učinkovito strukturo in vsebino spletnega dnevnika, da z njim navdušimo? • srečanje na temo predupokojitvenih seminarjev • srečanje z ministrom za zdravje • predstavitev projekta TRIBUTE • posvet Sporazum o partnerstvu med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2021-2027 in izhodišča Programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 • delavnica Kako učinkovito motivirati zaposlene? • delavnica Socialno varstvo oseb z demenco in svojcev in likovni namig • srečanje s predstavniki Službe Vlade RS za digitalno preobrazbo na temo Digitalni bon za vseživljenjsko učenje
----------	---

Med aktivnostmi ZDUS pa je tudi nekaj novosti:

Spletne medgeneracijske kavarne

Z letnim načrtom smo napovedali spletna srečanja v obliki neformalnih pogovorov, predstavitvi izkušenj in primerov dobrih praks ter izmenjavi mnenj predstavnikov različnih generacij. Spletna srečanja so potekala po Zoom. Vabila so bila poslana članom Medgeneracijske koalicije Slovenije – MeKoS, Seniorske koordinacije Slovenije – SEKOS ter preko sredstev javnega obveščanja (e-pošta, e-novice, družbena omrežja). Vsako srečanje je potekalo na izbrano tematiko. Posebej smo bili zadovoljni, da je ta prispevek k povezovanju generacij dobil prepoznavnost tudi v medijskem prostoru, namreč o tem smo lahko brali v petih člankih v Delovi Generaciji+ (od skupaj osmih kavarn).

Pod pokroviteljstvom [Zavarovalnice Triglav d.d.](#) in v sodelovanju z Medgeneracijsko koalicijo Slovenije smo izvedli:

- Prvi šolski dan - 27.8.2021, kjer smo se pogovarjali o izkušnjah v šolstvu na strani učencev, dijakov, študentov in učiteljev ter o nujnosti medgeneracijskega povezovanja in sodelovanja. ([Spomini na prvi šolski dan so večni](#))
- Priprave na državne športne igre - 30.8.2021, kjer smo spoznali vsebino brošure Organizirane oblike zagotavljanja kakovostne starosti – oblike dejavnosti, bivanja, oskrbe in nege v tretjem življenjskem obdobju, predstavili statistične podatke za področje športa in razpravljali o pripravi na državne športne igre.
- Gibam – 23.9.2021, kjer smo ob Dnevu slovenskega športa in Tedna vseživljenjskega učenja pogovarjali o množičnosti športne dejavnosti ter si ogledali predstavitev igre Pickleball (projekt Racket for integration of seniors) in igre štrbunk.
- Mednarodni dan starejših – 1.10.2021, kjer smo ob mednarodnem dnevu starejših in Tednu vseživljenjskega učenja govorili o izzivih, ki jih pred starejše prinaša digitalizacija. ([Digitalizacija prinaša pred starejše velike izzive](#))
- Medgeneracijski izzivi v mednarodnem okolju – 5.11.2021, kjer smo ob Mednarodnem dnevu Organizacije združenih narodov razpravljali o izzivih in vlogi v družbi v po-kovidnem času. Posebej je bil izpostavljena problematika duševnega zdravja in pomembnost medgeneracijskega sodelovanja. Gostji sta predstavili s

tem povezane aktivnosti v okviru mednarodnih organizacij. Izpostavljena je bila tudi problematika starizma in neprimerne terminologije na področju starejših. Skupne ugotovitve so bile, da je med pandemijo prišlo tudi do pozitivnih premikov, saj se je okrepilo medgeneracijsko sodelovanje, pomoč in solidarnost. ([Posledice koronakrize bodo nosili mladi in stari](#))

- Potrošnik v svetu informacijskih tehnologij in njegove pravice – 30.11.2021, kjer nam je vodja pravne službe Zveze potrošnikov Slovenije predstavil najbolj značilne znake prevar na spletu (pri spletnem nakupovanju) in ključne pravice potrošnikov.
- Prostovoljec/-ka sem – 8.12.2021, kjer smo ob Svetovnem dnevu prostovoljcev razpravljali o vlogi prostovoljcev in prostovoljskega dela, ki je eden najpomembnejših doprinosov družbi in krepi medgeneracijsko sodelovanje. Skupaj smo si ogledali [video predstavitev programa Starejši za starejše](#) in se seznanili s prostovoljskimi aktivnostmi v mladinskih organizacijah. Opravili pa smo tudi javni poziv ministrstvu za javno upravo in občinam za dostop do podatkov o starejših nad 69 let, ki bi potrebovali pomoč. ([Kot prostovoljec veliko daješ in veliko dobiš](#))
- Ne pozabi – pogovor o demenci – 23.12.2021, kjer smo predstavili nekaj osnovnih informacij o bolezni, vzpostavitvi Demenci prijazne točke na ZDUS in predstavili projekt Move your hands for dementia (Podajmo roko osebam z demenco). Razpravljali smo o ustreznosti rabe jezika o demenci in razpravljali o vlogi ozaveščanja družbe s pomočjo mehkih izobraževalnih vsebin in veščin. ([Še vedno preveč stereotipov o demenci](#))

Promocija cepljenja

ZDUS se je v odzvala na povpraševanje Nacionalnega inštituta za javno zdravje v okviru projekta »Ukrepi na področju obvladovanja širitve COVID-19 s poudarkom na ranljivih skupinah prebivalstva«. V ZDUS zagovarjamo cepljenje kot najbolj optimalno zaščito pred boleznijo in za čim prejšnjo zagotovitev precepljenosti prebivalstva, kar nas je tudi vodilo, da se odzovemo s ponudbo za storitev »Organizacija in izvedba promocijskih stojnic – ozaveščanje o pomenu cepljenja in komuniciranje ter podpora cepljenju proti COVID-19 med starejšo populacijo«. Ocenili smo, da lahko s svojo bogato, več kot 70 letno tradicijo na področju delovanja na humanitarnem in socialno varstvenem področju, na področjih preventivne dejavnosti - skrb za zdravje, zdrav način življenja, zdrav življenjski slog, rekreacijo, šport, kulturo, skrb za ohranjanje kulturne dediščine ter s tem tudi povezanim organiziranjem dogodkov, ne nazadnje pa s svojo prostovoljsko mrežo in da lahko izpeljemo promocijske stojnice za ozaveščanje prebivalstva o cepljenju proti COVID-19, zlasti pa ciljne skupine starejših od 65 let.

Izvedba je potekala v obdobju od 25.9.2021 do 30.11.2021 v obsegu po 7 ur, oz. prilagojenem urniku za čim večji doseg promocije. Izvedbo smo zaključili predčasno zaradi covid ukrepov, ki so omejevala tak način združevanja oz. bi lahko pomenila preveliko tveganje za prenos okužb.

Primarni namen kampanje je bil informirati ciljno javnost o pomenu cepljenja proti COVID-19 ter o pridobivanju zanesljivih informacij o COVID-19 in zaščitnem vedenju pred širjenjem okužbe. Promocija je bila usmerjena v primarno ciljno javnost starejših od 65 let in druge, sekundarne ciljne javnosti.

Na stojnicah so DU zagotovila vsaj eno usposobljeno osebo iz zdravstvene stroke,

najpogosteje so bili to zdravstveni delavci iz lokalnega zdravstvenega doma in upokojene medicinske sestre, sicer članice naših DU.

Promocijske stojnice so bile izvedene po statističnih regijah:

- Pomurska: DU Veržej, DU Ljutomer
- Podravska: DU Leskovec – Stari log, DU Lenart, DU Gaj – Pragersko, DU Selnica ob Dravi
- Koroška: DU Dravograd, DU Mislinja
- Savinjska: DU Škofja vas, DU Dobrna, DU Slavko Šlander, DU Celje, DU Šempeter v Savinjski dolini, DU Paka pri Velenju, Šaleška PZDU
- Zasavska: DU Zagorje ob Savi
- Jugovzhodna Slovenija: DU Novo mesto
- Gorenjska: DU Šenčur

Demenci prijazna točka

ZDUS se je 6.12.2021 pridružila mreži Demenci prijaznih točk. Predsednica Združenja Spominčica Štefanija Lukič Zlobec je predsedniku Janezu Sušniku in podpredsednici Jožici Puhar predala znak Demenci prijazna točka, ki smo ga namestili na vhodu v prostore ZDUS.

Demenci prijazna točka smo postali, ker želimo prispevati k boljši ozaveščenosti o demenci v lokalnem okolju, ker z vseživljenjskim izobraževanjem pridobivamo nova znanja in veščine za izboljšanje kakovosti življenja oseb z demenco in želimo prispevati k bolj vključujoči, demenci prijazni družbi.

[Demenci prijazna točka](#) je namenjena osebam z demenco, zlasti tistim v zgodnji fazi bolezni, ki so še samostojni in aktivni, njihovim svojcem, kot tudi drugim. Na točki lahko osebe z demenco dobijo pomoč in informacije, slednje pa imajo pomembno vlogo pri osveščanju, prepoznavanju znakov demence in s tem odločitvi za obisk zdravnika, saj je zdravljenje v začetni fazi bolezni najbolj učinkovito.

V Sloveniji deluje veliko število Demenci prijaznih točk in jih je mogoče poiskati tudi na [interaktivnem zemljevidu](#).

Delo organov in delovnih teles

Organi in komisije ZDUS, programa Starejši za starejše, organi Vzajemnega posmrtninskega sklada, Uredniški odbor revije ZDUS plus, udeležbe na skupščinah Delfin Hotela ZDUS d.o.o. Izola, so potekali v okrnjenem obsegu, oz. ko je bilo potrebno, nekatere redno, kot virtualna srečanja ali na korespondenčen način. Poročila o delu organov in komisij ZDUS ter predstavnikov ZDUS v organih upravljanja in nadzora ter delovnih telesih na državni ravni v letu 2021 bodo dostopna po obravnavi sprejemu na spletni strani ZDUS.

Aktivnosti smo opravili s prostovoljnim delom funkcionarjev in članov, prostovoljcev ZDUS, PZDU in DU.

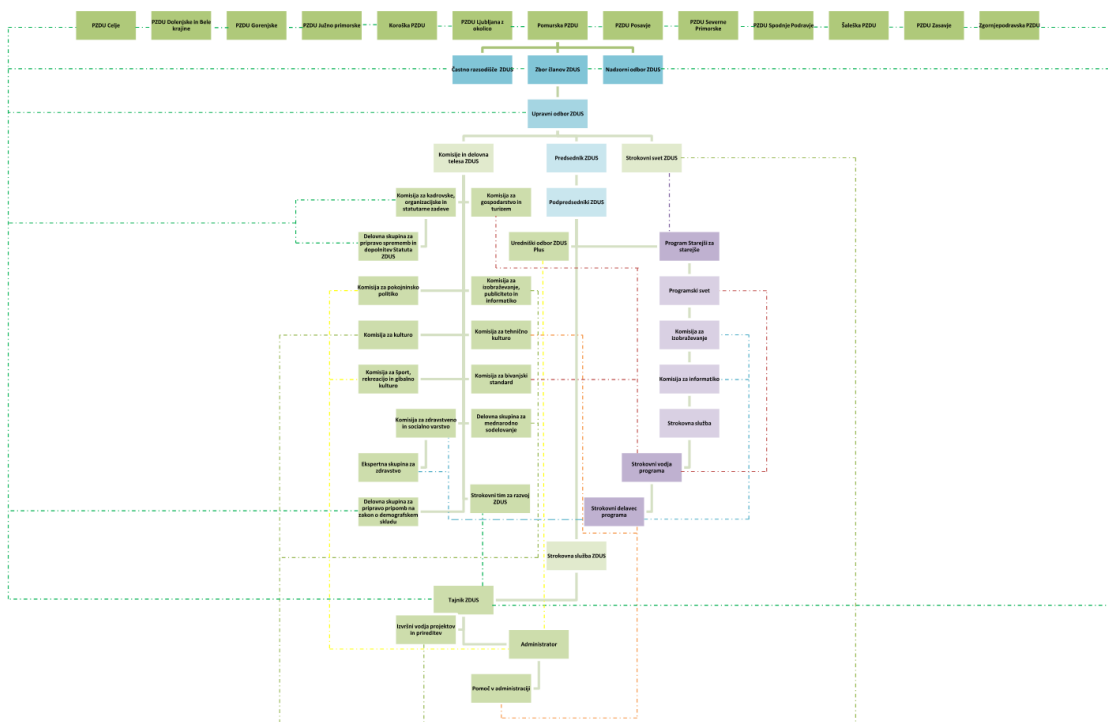
Na področju prostovoljstva smo vsebinsko izjemno uspešni, zadovoljivo je evidentiranje opravljenega prostovoljnega dela. Težavo še vedno predstavlja birokratizacija - pisanje in oddajanje časovnic. Glede na doprinos prostovoljcev bi morali odločevalci razmisliti in določiti posebne bonitete za prostovoljce, pa naj bo to v obliki brezplačnega javnega prevoza za prostovoljce ali pa kakšna druga oblika nagrajevanja.

Članstvo

V ZDUS je bilo na 31.12.2021 včlanjenih **13 PZDU**. Še vedno ostaja odprto vprašanje članstva Osrednjeslovenske PZDU - MZU Ljubljana, s katero sodni spor še ni zaključen. Njena DU še vedno vodimo v evidenci. V okviru predloga sprememb in dopolnitev Statuta ZDUS pa smo predlagali rešitev za vključitev DU in klubov iz različnih poslovnih okolij in gospodarskih panog, ki niso vključena v nobeno od PZDU.

Slika 1 Organiziranost ZDUS

Slika 2 Organigram ZDUS

Žal zaradi težav z obdelavo letnih statističnih poročil DU tokrat številčnih podatkov o članstvu ne moremo prikazati. Razlogi za to so večje število še neodanih statističnih poročil DU (op. rok je bil do 31.1.2022), dolgotrajne bolniške odsotnosti v strokovni službi in ne nazadnje tudi nedelovanja strežnika, na katerem se nahaja program za vnos in obdelavo podatkov. Zato bomo statistično poročilo obdelali naknadno in ga v e-obliki predstavili organom upravljanja.

Upravljanje s članstvom teče zadovoljivo, saj članom omogočamo enakopravno obravnavo in sodelovanje pri upravljanju ZDUS v skladu z Zakonom o društvih, Statutom ZDUS ter Pravilnikom o volitvah in imenovanjih v ZDUS.

Informiranje članov

V naših sredstvih javnega obveščanja, npr na spletni strani in v reviji ZDUS Plus, ki je dostopna tako v tiskani, kot tudi e-obliki (<https://zdus-zveza.si/o-nas/revija-zdus/>), smo članstvo informirali tudi o programih, odločitvah in pomembnejših stališčih mednarodnih organizacij v katerih delujemo. Dober pretok informacij smo zasledili tudi preko družbenih omrežij ZDUS in mesečnih e-novic. Nekateri naši prispevki in informacije o delovanju, so bili kot primeri dobre prakse objavljeni tudi na spletnih straneh mednarodnih organizacij, v katerih delujemo.

Promocija aktivnega, zdravega in varnega staranja – dejavnosti rekreacije, športa in kulture

Dejavnosti in aktivnosti s področja rekreacije, športa in kulture so bile zaradi covid ukrepov deloma okrnjene.

Področje športa

Upad aktivnosti smo zaznali tudi na področju športa. **10 PZDU je organiziralo pokrajinske športne igre:** Celje, Dolenjska in Bela krajina, Gorenjska, Koroška, Pomurska, Posavje, Spodnje Podravje, Šaleška, Zasavje in Zgornjepodravsko.

Uspeli smo organizirati in izvesti tudi **državne športne igre** v vseh sedmih panogah:

- DU Komenda – balinanje
- DU Slovenske Konjice – kegljanje
- DU Miklavž pri Ormožu – kegljanje s kroglo na vrvi
- DU Škocjan – pikado
- DU Ptuj – lov rib s plovcem
- DU Velenje – streljanje z zračno puško, šah

Ponosni smo na vse udeležence in rezultate, ki so jih dosegli.

Prva tri mesta na državnih športnih igrah pa so v skupnem rezultatu dosegle PZDU:

- 1. mesto PZDU Dolenjske in Bele krajine
- 2. mesto Šaleška PZDU
- 3. mesto PZDU Celje

Kultura

Zaradi covid ukrepov smo bili primorani odpovedati določene načrtovane dogodke na področju kulturne dejavnosti. Dneve medgeneracijskega sožitja smo izvedli v okrnjeni obliki s strokovnim programom v spletnem okolju.

Aktivnosti so bile odvisne od vsakokratnih covid ukrepov, večina pa jih je bila izvedena jeseni.

Revije pevskih zborov so izvedli v PZDU Gorenjske, Zasavke in Šaleške. Državne revije pevskih zborov nismo izvedli.

V Delfin hotelu ZDUS d.o.o. Izola smo izvedli dramske delavnice in likovno kolonijo. Za varno izvedbo smo poskrbeli za izpolnjevanje PCT pogoja, za dodatno samotestiranje udeležencev, slednji pa so tudi ves čas izvedbe nosili zaščitne maske in vzdrževali medosebno razdaljo.

Dramskih delavnic se je udeležilo 13 članov iz DU Mengeš, Lovrenc na Pohorju, Gornja Radgona, Ribnica na Pohorju, Bistrica ob Sotli, Radlje ob Dravi, Bled in Boris Kidrič. Po izobraževanju so udeleženci uprizorili igro Ženska varda ali kdo je tu nor?, ki jo je režiral mentor delavnic.

Likovna kolonija je potekala pod mentorskim vodstvom. Udeležilo se jo je 40 članov, ki je likovna dela v hotelu tudi razstavilo.

Tehnična kultura

Tehnična kultura je vse bolj množično zastopana dejavnost, kar je odraz prizadevanj predsednika Komisije za tehnično kulturo pri ZDUS in vrste izpeljanih aktivnosti.

V letu 2021 je bil izdan poseben računalniški rokodelski statistični program – Združeni ustvarjamo, s katerim bomo dobili temeljit pregled nad delovanjem rokodelskih sekcij v DU po PZDU. Testiranje programa je opravilo 14 izbranih DU po PZDU.

Izveden je bil tudi popis vseh rokodelskih sekcij po PZDU, teh je 168.

Predsednik komisije je v letu 2021 organiziral in se udeležil srečanj z 11 PZDU z namenom predstavitve programa in vzpostavitve komisij za tehnično kulturo oz. sekcij za rokodelstvo, fotografijo ipd. ter skupno srečanje koordinatorjev PZDU.

V letu 2021 je bilo po PZDU organiziranih in izvedenih 10 rokodelskih razstav, katerih se je skupaj udeležilo 103 DU in 583 razstavljalcev.

Rokodelstvo smo promovirali v sredstvih obveščanja javnosti.

V letu 2021 je komisija izvedla štiri natečaje s področja rokodelstva in štiri s področja fotografije. ZDUS je za ta namen prostore ZDUS opremil z dvema vitrinama in obešali za fotografije. Ponosni smo na odziv članov na natečaje in izrekamo pohvalo obema ocenjevalnima skupinama, ki sta štirikrat letno opravili izbor in pripravili razstave na ZDUS. Razstave smo preselili tudi v spletno okolje in so dostopne kot video razstave v spletnem okolju Youtube (<https://www.youtube.com/channel/UCAobeDtZ-uDvgGnBEF0zbRA>).

Izvedli smo:

- rokodelske natečaje in razstave: Da nam bo toplo, vse cveti in diši, Olepšajmo se, Pletarimo,
- fotografske natečaje in razstave: Z ročnimi deli si krajšamo čas, Živ žav na ulici, Utrinki s potepanj v naravi, Bogastvo jeseni.

Potekale so tudi že tradicionalne rokodelske delavnice v Delfin hotelu ZDUS d.o.o. Izola, kjer je sodelovalo 6 članov organizacijskega odbora, 17 vodij delavnic in 70 udeležencev. Vsebine delavnic: rišeljše vezenje, risanje motivov, kvačkan dežnik, polstena torba, voščilnice, zložljiv lesen stolček, kvačkana igrača, različni okraski, kulinarika, nakit iz fimo mase, pletena kapa in rokavice, vezena obešanka, pletene copate in digitalna fotografija. Obiskali so nas tudi hrvaški rokodelci iz KUD Snežnik iz Lovrana. Delavnice so potekale ob upoštevanju vseh ukrepov, kot so izpolnjevanje PCT pogoja, dodatno samotestiranje udeležencev, nošenje maske in vzdrževanje razdalje.

Tudi tokrat nas je spodbudila covid situacija s ciljem premagovanja osamljenosti. Izvedli smo natečaj za izdelavo rokodelskega izdelka s humanitarno noto, v okviru katerega je 63 udeleženk iz 39 DU in 11 DU prejelo štrno volne za izdelavo volnenih izdelkov, ki jih bodo podarili starejšim v svojem lokalnem okolju.

Izobraževanja

ZDUS tudi v letu 2021 ni izvedla izobraževanj za funkcionarje, tajnike ali blagajnike DU po PZDU. Ugotovili smo tudi, da smo področje izobraževanj generalno zanemarili (z izjemo izobraževanje programa Starejši za starejše) in si zato zadali, da se bomo temu področju posebej posvetili v letu 2022.

Mednarodni dan starejših je v letu 2021 potekal pod geslom Digitalna enakost za vse starosti. Ker se v ZDUS zavedamo izzivov na področju računalniške opremljenosti in potrebe po usposobljenosti za uporabo pametnih naprav in digitalnih orodij, smo pristopili k posebni analizi, ki nam bo omogočila vpogled v dejansko stanje v DU po PZDU. To bodo tudi naša izhodišča za pripravo izobraževalnih vsebin.

Komisija za tehnično kulturo pri ZDUS je vodila aktivnosti tudi na področju varnosti starejših v prometu in v okviru projektov izvedla:

- v sodelovanju z Agencijo za varnost v prometu spletne delavnice na temo cestno prometnih predpisov, vožnje po avtocesti, tveganja zaradi uživanja alkohola,
- v okviru projekta Starejši pešci varni v prometu smo v DU izvedli delavnice, kjer so sodelovali tudi lokalna Policija in Sektor za preventivo in vzgojo v cestnem prometu: Jezersko, Loški Potok (skupaj 68 udeležencev).

Projekti in programi za izboljšanje kakovosti življenja starejših

Program Starejši za starejše

V času izvajanja programa so prostovoljci programa Starejši za starejše v program vključili **203.410 oseb**. Opravili so **1.269.325 obiskov**, od tega 154.544 prvih obiskov in 1.010.936 ponovnih ter 103.845 drugih obiskov (odklonjeni, preseljeni, ne najdeni itd.). Obiskali so **176.888 oseb**. Skupaj so opravili kar **631.211 različnih pomoči in storitev** ter tako **pomagali 116.496 uporabnikom**. Na prvem mestu je z več kot **238.300 druženj** izrazita potreba po socialni vključenosti in osamljenost uporabnikov. V letih 2020 in 2021 je bilo skupaj opravljenih malo manj kot **98.600 telefonskih klicev in poslanih kratkih sporočil**. Med uporabnike je bilo v teh letih razdeljenih malo manj kot **45.900 humanitarnih paketov**, **41.530-krat** je bila uporabnikom **dostavljena hrana** in **29.235-krat opravljena dostava iz trgovine**. Izrazita je tudi potreba po **pomoči pri hišnih opravilih**, in sicer so to pomoč prostovoljci nudili **več kot 36.100-krat**, **prevozi so bili opravljeni 29.594-krat**, prostovoljci pa so uporabnikom nudili še skoraj **104.000 drugih oblik pomoči**. Kar 91% pomoči je bilo izvedenih v okviru društev, 9% pa so izvedle druge organizacije.

V letu 2021 je bilo v program aktivno vključenih **286 društev upokojencev**, ki program izvajajo v **249 enotah**. Število v program vključenih DU z leti vztrajno narašča.

V programu je preteklo leto sodelovalo **3.459 prostovoljcev**, od tega jih je bilo v preteklem letu aktivnih 2.737, ki so skupaj opravili **95.496 prvih, ponovnih in drugih obiskov**. Prvih obiskov je bilo 4.630, ponovnih pa 83.149. Vseh **obiskanih oseb** je bilo **49.682**. **Slabe epidemiološke razmere v celotni državi in posledični ukrepi** za zmanjšanje tveganja okužbe ter **preprečevanje širjenja** nalezljive bolezni COVID-19 še naprej vplivajo na izvajanje programa. Primerjava podatkov tako kaže, da v primerjavi z obdobjem pred pandemijo koronavirusne bolezni, zadnji dve leti beležimo nekoliko manj obiskov, tako prvih kot ponovnih. Vseh obiskov skupaj je približno 22 % manj kot jih je bilo pred pojavom pandemije. Enako velja za ponovne obiske. Najbolj občutno se je spremenil podatek pri prvih obiskih – teh je za 1/3 manj kot jih je bilo pred pandemijo. Podatki za leti 2020 in 2021 se bistveno ne razlikujejo. **Skupno število obiskov je v letu 2021 nekoliko višje kot leto prej, je pa bilo lani manj obiskanih oseb kot leta 2020 in manj ponovnih obiskov. Hkrati pa ugotavljamo, da je bilo prvih obiskov lani več kot leta 2020, in to navkljub vsem omejitvam, kar kaže na porast potrebe novih uporabnikov za vključitev v program.** Primerjava med vsemi obiskanimi osebami v letu 2021 in tistimi, ki so bili lansko leto obiskani prvič, kaže, da je med vsemi uporabniki približno 9,4 % uporabnikov na novo vključenih.

V letu 2021 so prostovoljci izvedli in organizirali **70.579 pomoči in storitev**, ki jih je prejelo **19.955 uporabnikov** programa. Malo manj kot 96 % pomoči in storitev je bilo izvedenih v okviru društev, preostalo pa so izvedle druge organizacije. **Primerjava med leti kaže, da se odstotek pomoči, ki jih organizirajo DU sama, zadnji dve leti povečuje.** Za lansko leto ugotavljamo, da je največ potreb po telefonski pomoči (19.001) in družanju (17.751). Razdeljenih je bilo **3.095 humanitarnih paketov**, **5.216-krat** je bila uporabnikom **dostavljena hrana** in **2.810-krat živila in druge potrebščine iz trgovine**. **Prevozi** so bili opravljeni **2.860-krat**. Izrazita je tudi potreba po **pomoči pri hišnih opravilih**, in sicer so

to pomoč prostovoljci nudili malo manj kot **3.000-krat**, in **pomoč pri osnovnih osebnih opravilih (2.080-krat)**. **Primerjava med številom ponovitev posamezne pomoči in po številu (neponovljivih) uporabnikov**, ki so prejeli posamezno pomoč, je v ospredju potreba po **pomoči pri opravljanju osnovnih osebnih opravil**. To pomoč je prejelo 157 uporabnikov v povprečju 13-krat. Sledi potreba po dostavi hrane. To pomoč je prejelo 467 uporabnikov v povprečju 11-krat. Pogosta je tudi pomoč pri hišnih opravilih. Slednjo je prejelo 398 uporabnikov v povprečju 7,5-krat. Gledano zgolj po **številu uporabnikov** sta v ospredju telefonska pomoč in druženje, sledijo uporabniki, ki so prejeli humanitarni paket in uporabniki, ki so prejeli drugo pomoč.

V zvezi z izvajanjem programa je potrebno omeniti, da je bil v skladu s sklepom seje Pokrajinske koordinacije, z dne 17. 8. 2021, in 15. redne seje Programskega sveta, z dne 22. 7. 2021, pripravljen dokument z naslovom **Priporočila za izvajanje obiskov, srečanj prostovoljcev, izobraževanj in sestankov**, ki je bil pripravljen s strani strokovne vodje programa.

V letu 2021 so se izvedla naslednja zahtevana in predpisana izobraževanja: izobraževanje izobraževalk programa, uvodno usposabljanje za uporabnike BOPRO (tri ponovitve), redna letna izobraževanja po društvih, uvodna izobraževanja novih prostovoljcev, usposabljanja namestnikov društvenih koordinatorjev, izobraževanja/srečanja društvenih koordinatorjev po pokrajinah (namesto rednega letnega izobraževanja v Izoli). Uvodna izobraževanja so bila izvedena v 26 DU, udeležilo se jih je skupaj 71 prostovoljk. Do konca oktobra so izobraževalke izvedle redna letna izobraževanja v skupno 43 DU, poslušalo pa jih je vsega skupaj 353 prostovoljk in prostovoljcev.

V lanskem letu sta obe strokovni delavki obiskovali supervizijo.

V letu 2021 so bile izvedene tri seje pokrajinske koordinacije (marec, maj, avgust), tri seje Programskega sveta (februar, julij, november), dve seji Komisije za izobraževanje, tri seje Komisije za informatiko ter sestanek komisije v ožji sestavi in vodstva programa.

Projekti

Projektno delo je izjemno pomembno, ne le z vidika obogatitve vsebin za uporabnike, temveč tudi z vidika zagotavljanja kadra, brez katerega delo v tako veliki organizaciji ne more potekati v tolikšnem obsegu. S projekti nenazadnje skrbimo tudi za razvoj vsebin in kadra.

Projekt Starejši pešci varni v prometu

Starejši smo najbolj ranljiva skupina v cestnem prometu. Projekt je namenjen ozaveščanju o pomembnosti varne udeležbe pešcev v cestnem prometu, s poudarkom na starejših, ki so zaradi dejavnikov staranja najbolj ranljiva skupina udeležencev. Cilj projekta je ozaveščanje članov DU in drugih starejših o pomembnosti varne udeležbe pešcev v cestnem prometu ter informiranje o ukrepih, s katerimi sami lahko prispevajo k izboljšanju lastne varnosti v cestnem prometu. Projekt je bil zaradi epidemije Covid-19 izveden v okrnjeni obliki. Od načrtovanih štirih delavnic smo izvedli le dve - v DU Jezersko (24 udeležencev) in DU Logatec (44 udeležencev).

Move your hands for dementia – Podajmo roko osebam z demenco (MYH4D)

V obdobju 1.10.2020 do 30.9.2022 bomo izvajali projekt s področja izobraževanja izobraževalcev starejših oseb. Prijavitelj in vodilni partner je ASL TO3 – Azienda Sanitaria Locale di Collegno e Pinerolo iz Italije. Financiran je iz programa Erasmus+. Namen projekta je podpora izobraževalcev odraslih pri krepitvi kompetenc za boljše zdravstveno pismenost o demenci v skupnosti. To je prvi korak k bolj vključujoči in enakopravni skupnosti, ki je demenci prijazna in v kateri so osebe z demenco spoštovane. Ciljne skupine projekta so izobraževalci odraslih, vodje izobraževanj, osebe z demenco, neformalni in družinski oskrbovalci ter oblikovalci politik na področju izobraževanja odraslih in obvladovanja demence.

Recovering your musical youth - Digital skills training for seniors – Pridobivanje digitalnih veščin za starejše na področju glasbe (Vinyl Warriors)

V obdobju 1.10.2020 do 30.9.2022 bomo izvajali projekt s področja izobraževanja in kulture v tretjem življenjskem obdobju. Financiran je iz programa Erasmus+. Prijavitelj in vodilni partner je Ballybeen Women's Centre Ltd iz Irske. Projekt bo omogočil posvečanje oblikovanju izobraževalnega programa, ki bo starejše spodbujal h krepitvi digitalnih veščin, s katerimi bodo lahko oživel svojo glasbeno mladost. Člani se bodo imeli možnost usposabljanja v pripravi glasbenega dogodka, vključno z načrtovanjem, oblikovanjem, produkcijo, izvedbo tonskih vaj in audio/video snemanjem, udeležili pa se bodo tudi zaključnega glasbenega dogodka na Irskem.

Drugo

Vzajemni posmrtninski sklad

V obdobju 1.1.2021 do 31.12.2021 je bilo v Vzajemni posmrtninski sklad prostovoljno včlanjenih **41.773 aktivnih članov**, kar je za 5.288 manj kot leto prej. Umrlo je 2.447 članov (351 manj kot v letu 2020), pristopilo je 185 novih (30 manj kot leto prej), izstopilo pa je 1.067 članov (1.267 manj kot leto prej) – veliko število izstopov še čaka na knjiženje. Prikazano je stanje na dan 15.2.2022.

Večje število posmrtnin še ni bilo izplačanih zaradi čakalne dobe, ker upravičenci niso uveljavljali zahtevka, ker so zapadle ali bile zavrnjene.

Poslovanje Delfin hotela ZDUS d.o.o. Izola v letu 2021

Leto 2021 je, tako kot leto 2020, zaznamovala pandemija virusa Covid -19. Od 24. oktobra 2020 do vključno 7. 6. 2021 je bil Hotel Delfin zaradi vladnih ukrepov povezanih z epidemijo Covid 19 zaprt (227 dni). 8. junija 2021 smo ponovno odprli hotel, vendar smo prva dva tedna, v skladu z vladno odredbo, poslovali s 75 % kapacitet, od 21. junija dalje pa s 100 % hotelskih kapacitet. Pogoj za obisk hotela je bil izpolnjevanje pogoja PCT (preboleli, cepljeni, testirani).

Podatki o nočitvah in gostih

V celotnem letu 2021 je bilo zabeleženih 76.970 nočitev. V letu 2020, ki ga je ravno tako prizadela epidemija Covid -19, smo zabeležili 65.247 nočitev, v letu 2019 pa je bilo ob celoletnem poslovanju doseženih 124.004 nočitev.

Finančno poslovanje družbe

Celotni prihodki družbe v letu 2021 so znašali 5.527.239 EUR, celotni stroški pa 4.998.846 EUR. Poslovni rezultat pred obdavčitvijo je bil pozitiven in je znašal 528.393 EUR, k čemer so bistveno prispevale prejete državne pomoči, ki jih je bilo za dobrih 720.000 EUR.

Za leto 2021 zaradi omejitev povezanih s prejetimi državnimi pomočmi iz naslova epidemije Covid-19 ni predvideno izplačilo deleža v dobičku lastniku kot tudi ne nagrad poslovodstvu.

Zaposleni

V družbi Delfin hotel ZDUS d.o.o. Izola je bilo 31.12.2021 zaposlenih 76 oseb. V času zaprtja hotela bodisi bili na čakanju na delo, koristili dopust ali viške ur.

Vlaganja

Med večja izvedena vlaganja v letu 2021 sodi začetek prenove lokala Pergola (nove klopce, stoli in mize), prenova klimatov hotela in nakup prostorov v katerih so urejene sanitarije za goste Marine Izola. Vseh vlaganj je bilo za dobrih 550.000 EUR.

Zaključek

Tudi drugo leto epidemije je prineslo veliko motenj za poslovanje, vendar smo zaradi dobre glavne sezone in prejetih državnih pomoči leto zaključili pozitivno. Vseeno upamo, da se bodo uresničile napovedi strokovnjakov in bo epidemija v letu 2022 izzvenela, že danes pa vemo, da bo to leto, ki ga bodo zaznamovali rekordni dvigi cen na vseh področjih.

Mag. Nina Golob, direktorica Delfin Hotela ZDUS d.o.o. Izola

Zavod Vzajemnost

Zavod za založniško dejavnost Vzajemnost sta leta 2001 ustanovila Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ) in Zveza društev upokojencev Slovenije (ZDUS). ZPIZ ima 51-odstotni ustanovitveni delež, ZDUS pa 49-odstotni. Zavod sta ustanovila predvsem z namenom, da bi nadaljeval z izdajanjem glasila Vzajemnost, ki ga je že leta 1974 ustanovila tedanja Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije. Zavod naj bi kot nepridobitna organizacija skrbel za čim večjo razširjenost kroga bralcev in jim zagotavljal čim boljše informiranost o dejavnostih ustanoviteljev in o drugih področjih, ki se nanašajo na življenje uživalcev pokojnin in starejših ljudi. Zavod je bil vsa leta od ustanovitve uspešen in je uresničeval cilje, zaradi katerih je bil ustanovljen. Tudi poslovanje v letu 2021 je bilo uspešno, kljub težkim razmeram za tiskane medije.

Pri načrtovanju prispevkov za posamezno številko si je uredništvo prizadevalo za aktualne, zanimive in pestre vsebine in za objavo čim več koristnih informacij ter napotkov. Zavod je lani izdal 11 številčk revije Vzajemnost, med katerimi je julija izšla dvojna številka na 140 straneh. Novembrska številka revije je izšla na 108 straneh, ostale pa na 100 straneh. Decembrski številki je bil priložen še stenski setveni koledar Vzajemnosti na 16

straneh.

Lani je **povprečna mesečna prodana naklada** znašala **25.144 izvodov**, leta 2020 25.233 izvodov, leta 2019 25.013 izvodov. S promocijskimi akcijami konec leta smo se upirali padanju naklade, vendar kljub temu z novimi naročniki nismo uspeli nadomestiti številne odpovedi.

Lani smo pridobili **1.702 nova naročnika**, odjavilo pa se je 2.433 naročnikov, razlika med novimi in odpovedanimi je 731 naročnikov manj. Med vzroki za odjavo revije prevladujejo: bolezen, smrt in drugo.

Zavod Vzajemnost se financira s prodajo revije Vzajemnost in oglasnega prostora v njej. Kot neprofitna organizacija upošteva osnovno usmeritev, da mora biti cena revije čim nižja, da je dostopna čim večjemu številu bralcev. Nazadnje smo ceno spremenili sredi leta 2020, ko smo jo morali po petih letih zvišati zaradi višjih stroškov. Še vedno pa je Vzajemnost med najcenejšimi revijami na trgu.

Z naročnino je Zavod lani ustvaril **684.641,75 evra** prihodkov, kar je 89,83 % celotnih prihodkov in za 9,35 % več kot leta 2020. Prihodki od prodaje **oglasnega prostora** so znašali **76.245,81 evra**, kar je 10 % vseh prihodkov in za 0,12 % več kot leta 2020.

Skupni prihodki so znašali **762.142,09 evra**. To je za 7,74 % več kot leta 2020, ko so skupni prihodki znašali 707.390 evrov.

Skupni odhodki Zavoda so znašali **711.743,25 evra**, kar je za slab odstotek pod planom in za 4,07 % več kot leta 2020.

Najvišji delež odhodkov Zavoda (29,31 %) predstavljajo **stroški odpreme in poštnine revije**. Ti so znašali 208.634,20 evra, kar je 2,84 % nad planom in za 13,12 % več kot v letu 2020. Sledijo **stroški tiska** (13,14 %), ki so lani znašali 93.502,81 evra, kar je 2,9 % manj, kot smo planirali in malenkost manj kot leta 2020.

Razlika med prihodki in odhodki v letu 2021 je pozitivna in znaša **50.398,84 evra**. Pri tem je pomembno poudariti, da je Zavod kljub še enemu težkemu letu zaradi posledic epidemije covid-19, lani s pomočjo akcij pridobil okrog 900 novih naročnikov, kar je več kot polovica novih naročnikov. Žal številne odpovedi ob koncu leta ni uspel nadomestiti. Precej odjav je bilo zaradi smrti. Novi upokojenci pa se redkeje odločajo za naročnino na revijo kot so se generacije nazaj.

Na žalost so se zaradi epidemije covid-19 zelo zmanjšali prihodki od prodaje oglasnega prostora že v letu 2020, lani pa so bili skoraj na isti ravni. Zaradi vse večje konkurence med mediji, še posebej s selitvijo oglaševanja na splet, se s padanjem prihodkov od prodaje oglasnega prostora soočajo tudi drugi tiskani mediji.

Mag. Jožica Dornič, direktorica Zavoda Vzajemnost in odgovorna urednica Vzajemnosti

ZAKLJUČEK

Ugotavljamo, da smo kljub spremenjenim okoliščinam zaradi Covid-19 skrbeli za sodelovanje vseh treh ravni zveze ter se medsebojno informirali o aktivnostih. Ne glede na to, da so odpadle večje aktivnosti, smo na nivoju ZDUS skrbeli za nemoteno delovanje organizacije in za ohranjanje stika s članstvom.

Menimo, da moramo skupaj ugotoviti razloge za zmanjševanje članstva in izdelati programe za pridobivanje članstva, s čimer bomo okrepili vplivanje na odločevalce na državni ravni. Pri prizadevanjih in zahtevah za izboljšanje kakovosti življenja starejših bomo še naprej sledili ciljem in nalogam iz temeljnega akta, letnega načrta ZDUS ter sklepom organov in delovnih teles ZDUS. ZDUS je deloval v večini primerov s sklici sej organov in delovnih teles po Zoom. Posamezne komisije v celem letu niso imele sej, npr. Komisija za gospodarstvo in turizem.

Žal smo se več mesecev, kljub Covid-19 času, ukvarjali s pritožbami na nezakonito delo predsednika ZDUS z poskusom diskvalifikacije in likvidacije.

Pozorno smo in bomo še naprej spremljali nastajanje ali spreminjanje zakonov ter podzakonskih aktov, ki posegajo na področje starejših in prispevali svoja stališča, mnenja, zahteve, pripombe in predloge za izboljšanje. Vztrajali smo pri zahtevah po nujnem sprejemu Zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, kjer je veliko truda vložila Komisija za zdravstvena in socialna vprašanja z upanjem, da se bo sprejeti zakon nadgradil in postopoma zagotovil enake pogoje za vse upravičence do napovedanih pomoči iz tega zakona. Zakon mora biti nediskriminatoren. Prizadevali si bomo za ohranitev javnega zdravstva in za zdravstveno reformo. Opozarjali smo in bomo tudi naprej na predloge za izboljšanje gmotnega položaja upokojenec - poleg že doseženega: dviga minimalne pokojnine za 40 letno delo brez dokupa iz 442 EUR v letu 2018 na 626 EUR v letu 202; uredili smo neusklajen del pokojnin zaradi ZUJF od 2010 do 2015 za 3,5 %, 1,7 % in 1 %, ki je bil izplačan upravičencem v januarju 2022; izplačilo letnega dodatka mora biti po sistemskem zakonu in moramo doseči njegovo neobdavčitev ter uveljavitev seniorske olajšave in enotne pogrebne za upravičence po umrlem svojcu. Veliko smo razpravljali pri zahtevah po izboljšanju bivanjskega standarda, ustanovitvi Urada za starejše, pri čemer naj izpostavimo, da je bil pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ustanovljen Direktorat za starejše. Prizadevati pa so moramo tudi za spremembo Zakona o prostovoljstvu in sprejem Zakona o rokodelstvu. Potrudili smo se, da je e-oskrba in pomoč prostovoljcev zapisana in sprejeta v Zakonu o dolgotrajni oskrbi, ki bo starejšim omogočila, da čim dlje ostanejo v domačem okolju ob zagotavljanju nujne pomoči v primeru padcev in smo na to celo leto tudi opozarjali odločevalce. Razpis za e-oskrbo je bil naposled tudi objavljen.

Žal zakonodaje na državnem nivoju o Zdravstvenem zavarovanju in zdravstvenem varstvu nismo uspeli premakniti z mrtve točke, ker za to tudi ni bilo predloga.

Tudi načrtovano spremembo bivalnega standarda ni bilo mogoče pokreniti. Žal nam tudi v letu 2021 ni uspelo aktivirati tega področja dela.

Za razvoj prostovoljstva smo in bomo stremeli k temu, da država s proračunom zagotovi

stalen vir sofinanciranja programa Starejši za starejše in da program postane državen, saj ogromno doprinese k (ne)delovanju javnih služb. Pomen prostovoljstva se more okrepiti tudi v sodelovanju z župani, organizacijami v lokalni skupnosti in medgeneracijsko. Prav tako mora država prostovoljcem priznati njihovo udejstvovanje na način, da jim zagotovi finančno ali materialno nadomestilo.

Žal nimamo urejenega systemskega financiranja delovanja ZDUS in ostalih upokojenskih organizacij na ravni države, zato smo že večkrat izpostavili predlog, da bi to uzakonili in bi vsak upokojenec letno prispeval 1 EUR za delovanje organizacij na državni ravni, saj vendarle zagovarjamo interese in pravice vseh, ne le članov. Ta predlog pri odločevalcih še ni dočakal realizacije.

V okviru skrbi za zdravo, aktivno in varno staranje si bomo še naprej prizadevali za zagotavljanje sredstev za sofinanciranje dejavnosti s področja športa, rekreacije in kulture, kar mora biti zagotovljeno iz javnih sredstev in z ustrežno zakonsko podlago. Z naporom smo dosegli, da se je naš predlog za uzakonitev sredstev že predlagal kot dopolnitev ZPIZ-2 z novim 142.a členom in upamo, da bo v kratkem sprejet.

Številne oblike mednarodnega sodelovanja smo v letu 2021 nadgradili s skupnim dogodkom v času slovenskega predsedovanja Svetu EU, zasedanjem AGE Upravnega sveta v organizaciji AGE in ZDUS ter strokovno konferenco v organizaciji MDDSZ v sodelovanju z AGE in ZDUS.

Pričakujemo, da se bo postopoma zaključil tožbeni postopek s strani Mestne zveze upokojencev Ljubljana, Osrednjeslovenske pokrajinske zveze društev upokojencev.

Prizadevali si bomo, da bomo ob izboljšanju epidemiološke situacije v letu 2022 že lahko organizirali Dneve medgeneracijskega sožitja, ki naslavlajo pomembna medgeneracijska vprašanja. Upamo, da nam bo uspel načrt za organizacijo dogodka od 31.5.2022 do 1.6.2022 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Rdeča nit strokovnega programa bo bivanjski standard in oskrba. Sočasno bomo organizirali tudi Dan ZDUS.

V imenu predsednika ZDUS se iskreno zahvaljujemo, ki ste spremljali dogodke in delovali s strokovnimi pripombami in predlogi, tako s področja zakonodaje in delovanja organov in posameznih komisij in ste delo opravljali profesionalno. In tudi brez strokovne službe ZDUS, včasih tudi v težkih trenutkih, ne bi bili tako uspešni, kot smo bili. Vsem velika zahvala za sodelovanje.

Poslovno poročilo pripravila:

Nika Antolašič
Tajnik ZDUS

Janez Sušnik
Predsednik ZDUS